

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Naturalis ratio Angelos esse demonstrat,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

tutus in superiori aëris regione clamavit; clamavit autem dicens, *Abraham Abraham!* scilicet voce humana, sensibilibus, externâ, affatus est Abrahamum; Ergo non erat cogitatio in mente Abraham polita, ut somniabant Sadducei.

4 Dices; Si Moyses Angelorum existentiam agnovit, cur initio Genesis, rerum omnium creationem exactè describens, nullam productionis Angelorum fecit mentionem?

Respondent aliqui, præmissam fuisse à Moysè Angelorum creationem, ne populus Judaicus, ad idololatriam nimium propensus, Angelos tanquam Deos adoraret.

Sed hæc responsio displicet; Quia eadem ratione debuisset Moyses nusquam Angelorum mentionem facere: Atque ipse de ipso in Genesi loquitur, ut patet ex locis supra allegatis: Ergo eâ ratione creationem illorum non prætermisit.

Verius existimo, ideo Moysen creationis Angelorum non meminisse, quia sui instituti ratio id non postulabat. Ut enim ait Hieronymus Epist. 139. solum voluit Moyses ordinem creationis rerum corporalium describere: quia solum in rebus corporeis creandis fuit illa series & varietas dierum, quam præcipuè Moyses explicare in Genesi intendebat.

§. II.

Naturalis ratio Angelos esse demonstrat.

5 PROBATUR: Ratio naturalis dicitur Deum condidisse hoc universum perfectum; Sed universi perfectio exigit, ut in eo sint substantiæ quædam purè intellectuales, quas Angelos appellamus: Ergo dari Angelos ratio naturalis ostendit. Major patet, Minor autem ostenditur primò ratione D. Thomæ hic art. 1. Perfectio effectus consistit in assimilatione ad causam, in ea ratione & perfectione secundum quam causa est; unde communiter dicitur, quod agens agit sibi simile: Sed Deus, cum sit natura purè intellectualis, agit tantum per intellectum & voluntatem: Ergo ad universi perfectionem requiritur, quod in aliqua sui parte Deo secundum hanc rationem assimiletur; & per consequens quod in eo sint substantiæ aliquæ purè intellectuales, seu intellectu & voluntate præditæ, quæ Angeli appellantur.

6 Dices, Hanc rationem nimis probare: probat enim omnes creaturas in particulari, quæ à Deo perfectæ fuerunt conditæ, debere esse intellectuales, ad hoc ut perfectè assimilentur Deo.

Sed contra: Cum Deus non intendat perfectionem cujuslibet creaturæ in particulari absolute, sed tantum in ordine ad bonum seu perfectionem universi; sicut universi perfectio non exigit in omni creatura, sed in aliqua tantum, perfectam assimilationem cum Deo creatore: ita non quælibet creatura, sed aliqua tantum debet esse intellectualis: maximè, quia alioquin nulla esset in rebus graduum distinctio; subindeque tolleretur perfectio universi, quæ ex multiplici graduum diversitate confluit.

7 Secundò probatur Minor principalis: Bonum seu perfectio universi consistit nedum in unione partium ipsius inter se, sed etiam in unione perfectæ ipsius cum Deo, tanquam cum

luo principio; perfectio enim cujuslibet effectus consistit in circulo, sive in reditu ad ipsum principium; propter quod figura & motus circularis sunt omnium figurarum & motuum perfectissima: Sed unio perfectæ universi cum Deo tanquam cum sua causa, nequit fieri nisi per creaturam intellectualem; quia non fit nisi mediante cognitione & amore, quorum sola creatura intellectualis est capax: Ergo universi perfectio exigit, ut in eo sint substantiæ intellectuales, sive Angeli.

Tertiò eadem Minor suadet: Universi perfectio in ordine consistit: Sed ordo universi postulat, ut in eo sint substantiæ purè intellectuales: Ergo idem postulat ejus perfectio. Minor probatur: Nam ut discurrit sanctus Thomas questione de spirit. creaturis articulo quinto ab uno extremo ad aliud non pervenitur, nisi per media; unde sub celo, ordine nobilitatis & subtilitatis est ignis, sub igne aër, sub aëre aqua, sub aqua terra: Ergo à Deo, qui est in summo rerum vertice, non pervenitur ad substantiam corpoream, quæ est extremè divitiæ spiritualium & simplicitati opposita, nisi per multa media: inter quæ est substantia spiritualis non unita corpori, a qua ad substantiam unitam, & deinde ad partem corpoream descenditur: unde etiam Deus dicitur media per superiora, & infima per media gubernare & disponere.

Denique eadem Minor ostenditur. Ad universi perfectionem requiritur, ut omnes gradus essendi contineantur; alioquin non posset dici universum simpliciter, quod ex propria ratione, ut nomen ipsum indicat, postulat universitatem quandam creaturarum producibilium à Deo, saltem secundum gradus communes: At si in eo non darentur substantiæ purè intellectuales, gradus omnium perfectissimus, scilicet intellectivus, universi deficeret: Ergo universi perfectio postulat, ut in eo substantiæ purè intellectuales existant.

8 Confirmatur. In homine, qui microcosmus, epilogus universi, vel parvus mundus, aut parvum universum dicitur; dantur omnes essendi gradus, vivendi, sentiendi, & intelligendi, admodum: Ergo à fortiori in magno universo debent dari; & per consequens in eo debent esse creaturæ purè intellectuales & incorporeæ.

Dices primò, Hanc rationem nimis probare: nam si universi perfectio exigeret, ut in eo essent omnes gradus essendi possibili, requireret etiam, ut in eo Deus produceret perfectissimas creaturas, quas potest producere: Sed hoc non est dicendum; nam ut docet D. Thomas supra questione vigesima quinta, articulo sexto, Deus qualibet re se factâ, potest facere meliorem: Ergo nec illud.

Sed contra: Licet universi perfectio ad sui integritatem omnes creabiles essendi gradus requirat, non exigit tamen omnes modos habendi tales gradus, sive omnes species sub illis contentas: quia gradus essendi sunt finiti, tam ad eam quàm potentiam, nec possunt dari nisi tres, scilicet esse, vivere, & intelligere, ut docet Divus Thomas supra questione vigesima secunda, articulo quarto ubi ait: *Post Bonitatem Divinam quæ est finis perfectio universi, quæ quidem non est nisi in eo omnino gradus essendi inventur in eis, unde ad Providentiam Divinam pertinet, omnes gradus entium produceri, Modi verò essendi, sive species sub illis gradibus con-*

contente, sunt in infinitum multiplicabiles; saltem in supremo gradu, scilicet intellectuali: unquam ad perfectionem uniuersum non est necesse, omnes rerum possibilium species actu produci, cum hoc repugnet, sed sufficit quod habeantur omnes gradus essendi.

Dices secundò, Gradum intellectivum reperiri in homine secundum animam, quæ intellectualis est: unde licet non essent Angeli, gradus intellectivus uniuerso non deesset.

Sed contra primò: Gradus intellectualis ab anima rationali valde imperfecte participatur; quia licet illa spiritualis sit quoad substantiam, est tamen corporea quoad modum, ut potè forma corporis, & in operatione intellectuali à sensibus & phantasmatibus dependens: non convenit autem perfectioni & pulchritudini uniuersi, quòd alii gradus inferiores, perfecti & completi sunt; omnium verò supremus ac nobilissimus, imperfectus & incompletus, relinquitur.

Secundò, Accidit intellectuali operationi, & pertinet ad imperfectionem ipsius, quòd à corpore dependeat; sicut est de imperfectione visus uel peritiosis, quòd necesse habeat videre in obiecto: quod autem per accidens adiungitur aliquid, non in omnibus cum eo invenitur: Ergo præter animam rationalem, debet dari aliqua substantia purè intellectualis, non indigens corpore ad intellectualem operationem, & hæc est natura Angelica. Ita S. Thomas quæst. citatà de spiritus creaturis.

Confirmatur: Si datur in rerum natura unum extremum, & medium, congruum est dari aliud extremum: Sed in ordine entium datur aliquid omnino materiale, sicut lapis; & aliquid medio modo se habens, sicut homo, qui partim corporeus, partim spiritualis est: Ergo debet dari aliud extremum, substantia scilicet purè intellectualis, quam Angelum vel intelligentiam appellamus.

§. III.

Dati Angelos ipsa quoque docet experientia.

Probatur: Experientià constat multa ab Energumenis fieri, quæ vires totius naturæ corporeæ superant: videmus enim puellas rufas & ignaras, linguam maternam vix calentes, demonopoplexiã affectas, loqui Latinã, Græcã & Hebraicã linguã, pangere carmina, dicere, & secreta detegere: Sed hoc non possent præstare, nisi ab aliqua superiori & incorporea substantia mouerentur, quæ nulla alia esse potest, quam malus Angelus, sive Dæmon: Ergo dari Angelos in rerum natura, ipsa etiam probat experientia. Major patet, Minor autem probatur. Effectus illi mirabiles & extraordinarii, neque Deo, neque animæ separata, nec ulli causa naturali attribui possunt: Ergo necessario reduci debent in demones, seu malos Angelos, illarum puellarum corpora obsidentes, vel possidentes. Consequentiã patet ex sufficienti enumeratione: vix enim aliud assignari potest, à quo effectus illi possint procedere. Antecedens verò probatur, discurrendo per singula. In primis enim, quod effectus illi immediate à Deo ut speciali motore procedere nequeant, manifestum videtur: tum quia repugnat sanctitati Dei, quod specialiter & miraculosè operetur tam indecentia, cuiusmodi sunt pluri-

ma quæ sunt & dicuntur ab Energumenis: tum etiam, quia si Deus immediate illa in ipsis præstaret, non egeret humoribus corporum; nec proinde medicinã, aut alio corporeo remedio, ejus effectus impeditur, & tamen videmus arreptitios medicamentis, & musicã saltem per aliquod tempus, interdum sanari; non certè ob aliquam causam, nisi quia Dæmon eos nequit torquere, nisi pravos humores ipsorum concitando, quibus si non uteretur, nec eos posset vexare, nec mira suprã dicta in illis exercere.

Quòd etiam illi effectus ab anima separata proficisci nequeant, licet non pari certitudine constet, ex eo tamen suaderi potest, quòd cum anima ex natura sua sint formæ corporis organici (ut demonstrant earum operationes sensitivæ eis naturales) in corpore habent summam suam perfectionem; atque adeo non est probabile, quod extra corpus perfectius operentur, quam in corpore, & quod separata plus possint in corpora, quàm conjuncta: Sed conjuncta effectus illos mirabiles præstare non possunt: Ergo nec separata.

Addo quòd, si semel admittatur dari animas spirituales & immortales, à corporibus separatas, nulla erit ratio negandi esse in rerum natura alias substantias intellectuales completas, quas angelos seu intelligentias appellamus, ut suprã ostensum est: unde Sadducei, qui negabant dari Angelos, consequenter etiam dicebant nullum esse spiritum, ut habetur Actuum 23.

Denique, quòd illi effectus nulli causæ naturali adscribi possint, videtur omnino evidens. Etenim quod aliqui dicunt, illos prodire à melancholia, vel atrabile, aut complexione corporis vitiosa, ridiculum est, ut late & optime docet Fernellius libro 2. de abditis rerum causis cap. 16. Quomodo enim melancholia nos alienorum secretorum concios, peregrinorumque idiomatum sine labore peritos faceret? Nec minus delirant, qui mirabiles hujusmodi Energumenorum motus & effectus, syderum, præsertim verò Lunæ, influxibus adscribunt. Quis enim ibi luminarem efficaciam comminiscatur, ubi secreta cordium arcana aperiuntur, ubi peregrina idiomata, & varia linguarum genera audiuntur? quæ omnia syderum virtutem superant, imò & aliquid divinum sapiunt. Unde egregiè Tertullianus in Apologetico: *Dæmones sumentes quasdam temporum sortes, emulantur divinitatem, dum surantur divinationem.*

Simile argumentum desumi potest ex operibus Magorum & Incantatorum, à quibus etiam fiunt multa, parvis quibusdam rebus admotis, verbisque prolatis, quæ omnem verborum, & corporeæ cuiusvis substantiæ vim, manifestè superant; & quæ proinde solis spiritibus malignis, ad illorum signorum præsentiam hæc operantibus, adscribi possunt. Magi enim ferunt in aëra, invisibiles se præbent, figuram mutant, ligant conjuges, grandines & procellas immittunt, tempestates excitant, in speculis exhibent imagines rerum quæ fiunt in locis remotis: imò ut notat Tertullianus: *Phantasmata edunt, defunctorum inclamant animas, pueros in eloquium oraculi eliciunt, multa miracula circulatoris præstigiis ludunt, somnia immittunt, & per hos capra & mensa divinare consueverunt.* Id est (ut interpretatur Zephyrus) Magi in Necromantiis animas defunctorum, Dæmonum potentiã concitas, percontantur: in Hydromantiis edunt per pueros

Qq oracula

